

Vyjádření vedoucího k diplomové práci Petra Winklera: „Imaginative geographies of developing world: an analysis of practices in Czech geographic and travel magazines“

Diplomová práce má 141 stran, přičemž samotný text končí na straně 112 a zbytek jsou seznam literatury, zdrojů a přílohy.

Čím více se ve svém vědění a přemýšlení o světě kolem nás vzdalujeme v prostoru, čase a geografickém měřítku od místa, kam obvykle chodíme na záchod, tím méně je toto naše vědění záležitostí naší zkušenosti a naopak více záležitostí toho, jak nám je okolní svět prezentován a re-representován. V případě prezentace a re-representace situace a života v rozvojových zemích je obvykle míra vlastní zkušenosti minimální a míra re-representace vysoká. Informační revoluce omezila prevalenci nejhrubších z existujících stereotypů o rozvojových zemích. V jemnějších nuancích jsou ale stále přítomné a v některých ohledech se toto s nárůstem možností virtuálně i fyzicky cestovat ještě zintenzivnilo. Geografie rozvojového světa je do značné míry geografii imaginativní, což dělá diplomovou práci Petra Winklera relevantní.

Práce je psána v angličtině, využívá v tuzemské geografii netradiční přístupy a postupy. Jiné práce studující pokrytí určité problematiky v médiích se většinou zaměřují na analýzy obsahu z hlediska frekvencí výskytu určitých termínů, jeho relevance a pravdivosti. Petr Winkler se zde ale nezabýval obsahovou analýzou, ale diskurzivní analýzou, kdy se soustředil především na „praktiky“ vykreslování rozvojového světa (což v práci explicitně zdůrazňuje). Nešlo mu tedy o hodnocení a ověřování pravdivosti jednotlivých předávaných informací, ale o rozbor toho, co se za předáváním těchto informací skrývá. Toto je třeba mít na paměti při čtení diplomové práce a interpretaci jejích poznatků.

Z hlediska zpracování práce oceňuji autorovu samostatnost a schopnost samostudiem načerpat znalosti o metodických postupech tzv. diskurzivní analýzy (resp. kritické diskurzivní analýzy) a také schopnost tyto postupy využít. Podobné konstatování platí i v ohledu k teoretickým východiskům. Toto do určité míry vysvětluje fakt, že diplomová práce je příliš dlouhá. Pasáže věnované teoretickým východiskům a metodologii jsou objemné. Patrně by je šlo zestručnit např. vhodně vloženými referencemi namísto rozepisování některých bodů. Také by je bylo možno udělat čtenáři přístupnější explicitnějším uvedením souvislostí s empirickou částí práce (u některých to je jasné hned, u některých méně). Nicméně na obecné úrovni považuji zvolená východiska (viz názvy jednotlivých kapitol v teoretické části) za oprávněná. Jejich výběr nutně šel ruku v ruce s výběrem metodiky (kritická diskurzivní analýza) a tak v nich celkem jasně rezonují termíny jako moc (ve svých různých formách), ideologie, dominance ... analyzované skrze používání jazyka.

Přes dodržovaný systematický postup při zpracování empirického materiálu je jasné, že subjektivita výzkumníka hraje při použití zde využívaných metod poměrně významnou roli. Evidentním nebezpečím je účelovost a apriornost, kdy výzkumník přistupuje ke zpracovávanému materiálu s vědomím toho, co chce najít a při dostatečně „vhodném“ hledání (a vhodné interpretaci vybraných pasáží zkoumaného textu, resp. vhodným způsobu čtení „mezi řádky“) to také najde. Přestože toto nebezpečí je pochopitelně přítomno při použití v podstatě všech výzkumných postupů, zde je zdůrazněné. Diplomant by mohl při obhajobě osvětlit, zda a jak se s tímto snažil vypořádat.

Celkově hodnotím diplomovou práci Petra Winklera kladně a považuji ji v ohledu k využitým východiskům a metodologii za svého typu inovátorskou v kontextu české geografie a doporučuji ji k obhajobě.

10.9.2013 Josef Novotný